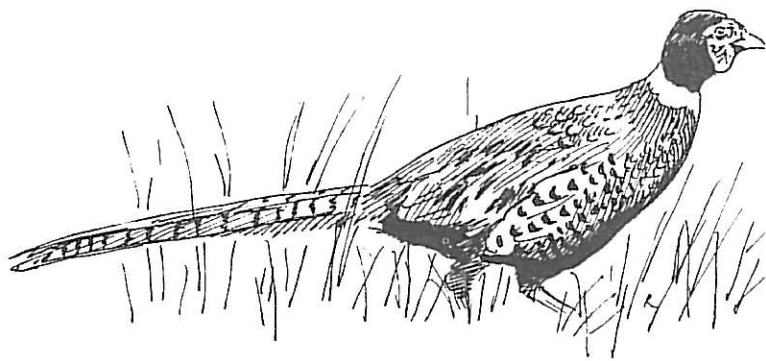

Fasan *Phasianus colchicus*

Global utbredelse

Opprinnelig fantes fasanen i store deler av Asia og i SØ-Russland. Etter at den ble utsatt i England og Frankrike for ca. 1000 år siden, har den blitt spredt over hele Europa. Den er også utsatt i Nord-Amerika og på New Zealand og synes å greie seg bra i de fleste områder hvor den er blitt innført.

Norsk utbredelse og habitatvalg

Den fasanen som finnes i Norge kan mest riktig kalles for jaktfasan. Den er en blanding av flere underarter, men hovedsakelig er vår fasan en hybrid mellom koreafasan og ringfasan. Vår fasan har flest likhetsstrekk med ringfasanen.

Til Norge kom fasanen rundt midten av 1870-årene. De første utsettingene ble foretatt i Bærum, Akershus. Etter dette ble det foretatt en rekke utsettinger fram mot 1960-årene. I Norge er fasanens utbredelse begrenset av vinterklimaet, og den har derfor alltid vært mest tallrik i kystnære, snøfattige områder. I dag finnes fasanen spredt i SØ-Norge og i Rogaland. Den mest stabile bestanden har vi hatt i områdene rundt Oslofjorden og i Hedmark, spesielt i Mjøsområdet.

Selv om fasanen i Norge ofte kan påtreffes i parker og villahager, er den hovedsakelig knyttet til jordbruksområder. Den kan også finnes i naturlig slette-landskap, hvor hekker, busker og mindre trær bryter opp de store flatene. Fasanen liker også tettere trebevokste områder hvor fuglene kan søke skjul eller overnatte i trærne. Vinterstid kan fasanen ha problemer med å finne nok næring på egen hånd og trekker da ofte inn til tettbygde strøk hvor fasanene føres med korn på spesielle fôringsplasser. På slike steder kan større eller mindre flokker av fasaner oppholde seg.

Bestandsstørrelse og bestandsutvikling

Fasanbestanden har aldri vært stor i Norge, men i 1950-60 åra ble det foretatt mange utsettinger som medførte at bestanden holdt seg noenlunde stabil. Det ble også gjennomført fôring av fasan vinterstid. I dag foregår ingen storstilt utsetting av fasaner her i landet. Etter snøfattige, milde vintre kan en forvente at fasanbestanden tar seg opp. Slik sett skulle de milde vintrene vi har hatt på slutten av 1980-årene og begynnelsen av 1990-årene være gunstig for fasanen.

Inntrykket er likevel at fasanbestanden har gått noe tilbake i de seinere år i Mjøsområdet og praktisk talt forsvunnet rundt Trondheimsfjorden. Denne tilbakegangen skyldes nok i første rekke at utsetting av fasan ikke lengre er så populært som tidligere og at forholdene er så marginale at den «naturlige» fasanbestanden ikke greier å produsere nok avkom til å balansere avgangen.

Totalt for Norden synes det å ha vært en svak økning i fasanbestanden i 1980-årene (Koskimies 1992). Dette skyldes nok i første rekke en økning i fasanbestanden i Finland, mens situasjonen har vært relativt stabil i de øvrige nordiske land.

Hekkebiologi

Fasanen er normalt polygam, og hver hane kan ha 2-5 høner. Hanene etablerer sine territorier om våren og forsvaret det samme området fra år til år. Størrelsen på territoriet varierer med bestandstetthet, nærings-tilgang og habitatstruktur, men er normalt mindre enn 50 dekar. Hønene plasserer reirene spredt rundt omkring på territoriet, men kan også legge det på naboterritoriet.

Etter hvert som hønene har lagt sine egg og begynner å ruge, avtar hanens interesse for territoriet, og dette forlates etter at den siste høna har startet rugingen. Hønene legger 10-12 egg i april-juni og ruger i 23-25 døgn. Fasanen har bare ett kull i Norge, men kan legge om opptil 2 ganger hvis eggene blir tatt. Kyllingene forlater reiret kort tid etter klekking, men holder seg i et 20-40 dekar stort område de 3 første ukene. Høna varmer og forsvaret kyllingene den første tida. I tettbygde strøk har katter og løshunder ofte vært sett på som mulig predator på fasan-kyllinger, muligens med rette. Som andre hønsefugl-kyllinger vokser fasan-kyllingene fort og kan fly kortere strekninger allerede 12-14 døgn gamle. Kullet holder sammen i 70-80 dager etter klekking.

Vandringer

I Norge trekker mange fasaner inn i tettbygde strøk vinterstid for å lete etter mat i hager og parker. Bortsett fra dette synes det ikke å være noen vandring mellom hekkeområder og overvintringsområder hos fasanen.

Hans Chr. Pedersen

Fasan *Phasianus colchicus*

46 ● Konstatert hekking

13 ● Sannsynlig hekking

36 ● Mulig hekking

Detaljeringsgrad: 10 x 10 km

